

BYUDJET MABLAG'LARI HISOBIDAN YOSHLAR VA AYOLLAR DAFTARINI SHAKILLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH

Xolmatov Xurshid Qobiljon o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Toshkent

Bank-moliya akademiyasi 2-kurs tinglovchisi

Byudjet mablag'lari hisobidan yoshlar va ayollar daftarini shakllantirish va takomillashtirish jarayoni ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va aholining ehtiyojlarini qondirishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu jarayonning samarali amalga oshirilishi iqtisodiy faollikni oshirish, yoshlar va ayollar uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish hamda ularning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga yordam beradi. Byudjet mablag'larini oqilona taqsimlash ushbu tizimning samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Yoshlar va ayollarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha davlat dasturlarida byudjet mablag'larini ajratish va samarali boshqarish muhim ahamiyat kasb etadi. Ishsiz yoshlar va ayollarni iqtisodiy faoliyatga jalb qilish uchun maxsus dasturlar orqali imtiyozli kreditlar ajratish, kasbiy tayyorgarlik va qayta tayyorlash kurslarini tashkil etish byudjet mablag'larining asosiy yo'nalishlaridan biridir. Xususan, tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qo'llanilayotgan moliyaviy qo'llab-quvvatlash choralari yangi ish o'rinlarini yaratish va ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalarni yoshlar va ayollar daftarini yuritishda joriy etish ushbu jarayonlarni yanada samarali va shaffof qilishga xizmat qiladi. Elektron platformalar orqali ma'lumotlarni boshqarish, moliyaviy yordam olish jarayonini avtomatlashtirish va monitoringni o'tkazish imkoniyatlari davlat mablag'laridan oqilona foydalanishga ko'maklashadi. Xususan, onlayn tizimlar orqali ijtimoiy yordamga muhtoj shaxslarni aniqlash va ularning ehtiyojlariga mos yechimlar ishlab chiqish imkoniyati ta'minlanadi.

Ayollar va yoshlar uchun ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish ham byudjet mablag'larining muhim yo'nalishlaridan biridir. Uy-joy, ta'lim, sog'liqni saqlash va kasbiy rivojlanish uchun ajratiladigan mablag'lar jamiyatdagi ijtimoiy tenglikni ta'minlash va ijtimoiy barqarorlikni oshirishga qaratilgan. Bunday loyihalar yoshlar va ayollarni iqtisodiy faollikka jalb qilishni kengaytirishga va ularning hayot sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Shunday qilib, byudjet mablag'lari hisobidan yoshlar va ayollar daftarini shakllantirish va takomillashtirish jarayoni davlatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishdagi strategik vazifalaridan biridir. Ushbu yo'nalishdagi samarali chora-tadbirlar aholining iqtisodiy va ijtimoiy ehtiyojlarini qondirishga, ularning

farovonligini oshirishga va milliy barqarorlikni mustahkamlashga sezilarli hissa qo'shadi.

Byudjet mablag'lari hisobidan yoshlar va ayollar daftarini takomillashtirish uchun mintaqaviy xususiyatlarni hisobga olgan holda strategik yondashuvlar ishlab chiqilishi lozim. Har bir hududning iqtisodiy, ijtimoiy va demografik holati tahlil qilinib, mablag'larning eng zarur sohalarga yo'naltirilishi muhimdir. Masalan, qishloq hududlarida ko'proq qishloq xo'jaligi va kichik biznesni rivojlantirishga e'tibor qaratish, shahar joylarda esa texnologik innovatsiyalar va xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish uchun mablag' ajratish mumkin. Bu yondashuv mablag'larni maqsadli taqsimlash va ularning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Yoshlar va ayollar daftariga kiritilgan shaxslarni qo'llab-quvvatlashni monitoring qilish va natijadorlikni baholash tizimini yaratish zarur. Bu orqali davlat dasturlarining samaradorligi muntazam nazorat qilinib, mavjud kamchiliklarni aniqlash va ularga yechim topish osonlashadi. Shuningdek, ushbu monitoring tizimi mablag'larning o'z vaqtida va maqsadli ishlatilishini ta'minlab, davlat resurslarining samaradorligini oshirishga ko'maklashadi.

Yoshlar va ayollarni qo'llab-quvvatlashda jamoatchilik ishtirokini kengaytirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. NNTlar, mahalliy hamjamiyatlar va fuqarolik jamiyati institutlarini jalb etish orqali yoshlar va ayollarga qaratilgan dasturlarni amalga oshirishda ko'mak olish mumkin. Jamoatchilik ishtiroki nafaqat mablag'lardan samarali foydalanish, balki jarayonning shaffofligini ta'minlashda ham muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Byudjet mablag'lari hisobidan yoshlar va ayollar daftarini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlarni qo'llash ham alohida ahamiyatga ega. Xususan, raqamli texnologiyalar asosida ma'lumotlarni boshqarish tizimlarini yaratish nafaqat jarayonni samarali qilish, balki shaffoflikni oshirish imkonini ham beradi. Masalan, maxsus elektron platformalar orqali daftarga kiritilgan shaxslarning ehtiyojlari, ularga ajratilgan mablag'lar va dasturlar doirasida erishilgan natijalar to'g'risidagi ma'lumotlarni real vaqt rejimida kuzatish imkoniyati yaratiladi. Bu, o'z navbatida, davlat organlariga tezkor qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Yoshlar va ayollar daftarini takomillashtirish jarayonida xalqaro tajribani o'rganish va qo'llash ham muhimdir. Rivojlangan mamlakatlardagi ijtimoiy dasturlar va resurslarni boshqarish bo'yicha ilg'or tajribalar asosida yangi mexanizmlar ishlab chiqilishi mumkin. Masalan, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali infratuzilmani qo'llab-quvvatlash, mikroreditlash dasturlarini kengaytirish va tadbirkorlikni rag'batlantirish samarali natijalar berishi mumkin.

Ijtimoiy dasturlarning ta'sirini oshirish uchun ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali aholiga tushuntirish ishlari olib borilishi lozim. Yoshlar va ayollar uchun mo'ljallangan imkoniyatlar, dasturlar va mablag'larni olish shartlari

haqida keng ma'lumot berish orqali aholining ushbu loyihalarga qiziqishini oshirish va ularning faol ishtirokini ta'minlash mumkin.

Shuningdek, yoshlar va ayollar daftariga kiritilgan shaxslarni doimiy ravishda qo'llab-quvvatlash, ularga motivatsiya beruvchi va o'z qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beruvchi dasturlarni amalga oshirish zarur. Bu jarayonda psixologik yordam, tadbirkorlik bo'yicha treninglar va kasbiy rivojlanish dasturlari muhim rol o'ynaydi. Natijada, yoshlar va ayollar jamiyatda faol ishtirok etish va o'z hayotini yaxshilash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Yuqoridagi choralar yoshlar va ayollar daftarini shakllantirish va takomillashtirishni samarali amalga oshirish uchun mustahkam asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlar orqali davlat resurslaridan oqilona foydalanish va jamiyatning barcha qatlamlarini qo'llab-quvvatlashga erishiladi, bu esa ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga sezilarli hissa qo'shadi.

Manbalar ro'yxati

1. **O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 31.03.2022 yildagi 145-son.** "Xotin-qizlar muammolarini o'rganish va hal etish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida".
2. Botirov, O. (2018). Mamlakat Pul-Kredit Siyosati va Uni Yanada Takomillashtirish Mexanizmlari. Termiz: Bitiruv Malakaviy Ishi, 5230100 – "Iqtisodiyot" ta'lim yo'nalishi. Ilmiy rahbar: i.f.n. Mirzayev A.Q.
3. Qobilov, Sh.R. (2013). Iqtisodiyot Nazariyasi. O'zbekiston Respublikasi IIV tizimidagi oliy ta'lim muassasalari uchun darslik sifatida tavsiya etilgan. Toshkent.
4. Vahobov, A. V., & Malikov, T. S. (2012). Moliya. O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta Maxsus Ta'lim Vazirligi tomonidan iqtisodiy ta'lim yo'nalishidagi talabalar uchun darslik sifatida tavsiya etilgan. Toshkent: «Noshir».
5. **O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali.** "Ayollar daftariga kiritilgan xotin-qizlarga tibbiy xizmat ko'rsatish".
6. Abdumannonov, B.M.. Inson Resurslarini Samarali Boshqarishda Yaponiya Amaliyoti. Iqtisodiyot va biznes bo'yicha ilmiy maqola.